

۴ دلیل تغییر روابط واشنگتن و ریاض

تغییر سیاست آمریکا در دوره باراک اوباما، قدرت یابی روسیه و ایران، حمایت عربستان از جریان های تکفیری که در برخی موارد برخلاف منافع آمریکا عمل می کنند سبب شده است روابط ریاض و عربستان به سردی گراید.

به گزارش آران نیوز: به نقل از پایگاه تحلیل النشیره، در پایان نشست ریاض که «باراک اوباما» رئیس جمهوری آمریکا و رهبران کشورهای عضو شورای همکاری خلیج فارس حضور داشتند، اوباما این نشست را موفقیت آمیز توصیف کرد. اما با چشم پوشی از تعارف های سیاسی حاضران و جدای از توافقی که بر کلیات شد، بدون شک روابط آمریکا و عربستان از مدتی پیش به طور کلی وارد مرحله متفاوت با گذشته شده است. این مساله را «ترکی فیصل» رئیس پیشین سازمان اطلاعات عربستان به بهترین نحو بیان کرده است. او گفته است روزهای خوش عربستان و آمریکا به پایان رسیده و دیگر باز نمی گردد و باید روابط آن ها دوباره تنظیم شود.

دلایل این تغییر چیست؟

1- عامل آمریکایی: بارزترین دلیلی که به تغییر در روابط ریاض و واشنگتن منجر شد به دولت باراک اوباما رئیس جمهوری آمریکا بر می گردد. او سطح روابط خارجی آمریکا را از مرحله ای به مرحله دیگر منتقل کرد. او سیاست دیپلماسی انعطاف پذیر را جایگزین سیاست هجومی آمریکایی کرد و سیاست نظامی گری که ریشه بسیاری از جنگ های جهان بود را به سیاستی که در راستای منافع آمریکا است، تغییر داد.

عربستان سعودی در نتیجه این سیاست، حمایت نظامی آمریکا را که پیش از این از آن برخوردار بود، از دست داد. این کشور مجبور شد این خلاء را با دخالت نظامی مستقیم و گاهی هم غیر مستقیم، پر کند.

2- عامل روسی: پس از غیبت بلندمدت در عرصه جهانی از آغاز دهه هفتاد و پایان دوران اتحادیه شوروی سابق، بار دیگر روسیه به عنوان یک بازیگر اصلی و آماده برای دخالت نظامی و دفاع از منافع خود و هم پیمانان خود وارد عرصه بین الملل شد. همانطور که چنین مساله ای در چین، اوکراین و سوریه رخ داد.

روسیه با عربستان به خاطر اختلاف منافع در عرصه های بین المللی به ویژه در منطقه خاورمیانه رو در رو قرار گرفت. بدون این که آمریکا هم پیمان ریاض برای یاری در درگیری با روسیه به کمک آن بشتابد. این بخاطر آن است که منافع آمریکا با منافع عربستان تفاوت دارد. این مساله ای بود که به تغییر موازنه قدرت به نفع دشمنان رژیم عربستان در عرصه درگیری ها از جمله سوریه منجر شد.

3- عامل ایرانی: ایران پس از رنج هایی که از تحریم های بین المللی تحمل کرد، با امضای توافق هسته ای با کشورهای غربی در ژوئن سال 2015 از حالت انزوا خارج شد. این مساله آثار مثبتی در عرصه های سیاسی، اقتصادی و مالی برای ایران در پی داشت.

ایران طی دوره تحریم همه تلاش خود را بر روی نظامی در داخل و پایه ریزی احزاب و جریان های نظامی ثروتمند و آموزش دیده در کشورهای عربی متمرکز کرد. این کشور از دخالت مستقیم نظامی آمریکا که دو خطر مستقیم را از مرزهایش بر طرف کرد، استفاده کرد. نخستین خطر زمانی بود که واشنگتن در سال 2001 میلادی با جنبش طالبان در افغانستان درگیر شد. دومین خطر هم زمانی بود که در سال 2003 میلادی واشنگتن رژیم «صدام حسین» را سرنگون کرد. در نتیجه این دو جنگ خطر از مرزهای ایران برطرف شد. این مساله گسترش نفوذ منطقه ای ایران به ضرر عربستان را سبب شد. واشنگتن به نگرانی های عربستان از امضای توافق نامه هسته ای با ایران توجهی نکرد. این مساله منجر به تهدید مستقیم منافع عربستان با تأمین حمایت نظامی از «انصار الله» در یمن و تهدید غیر مستقیم با حمایت از دولت سوریه و حزب الله و برخی از مسؤولین عراقی شد.

4- عامل تکفیری ها: عربستان برای رشد موج تکفیری متعصب هزینه سنگینی پرداخت. به گونه ای که روابطش با روسیه به سبب این که مسکو، ریاض را متهم به حمایت از برخی این گروهک های تکفیری کرده بود، تیره شد. این مساله آثار ناگواری در منافع روسیه در کشورهای حوزه بالکان بر جای گذاشت. همچنین روابط عربستان با آمریکا به دلیل متهم ساختن ریاض توسط واشنگتن در عدم تلاش برای مبارزه با پدیده تکفیری ها تیره شد. زیرا حمایت عربستان از جریان های تندرو آثار منفی در منافع جهانی آمریکا داشت. با توجه به اینکه ریاض با بسیاری از گروهک های تندرو گاهی به خاطر اختلاف اندیشه و گاهی نیز به دلیل رقابت بر سر رهبری درگیر شد. این مساله سبب شد تا بسیاری از این جریان ها عربستان را دشمن خود تلقی کنند. واشنگتن از این پرونده علیه ریاض استفاده کرد و بار دیگر حادثه 11 سپتامبر 2001 و دست داشتن سعودی ها در آن حمله خونین را یادآور شد.

در پایان باید گفت تردیدی نیست که این اختلاف میان عربستان و آمریکا راهبردی است و نه تاکتیکی. اگرچه باراک اوباما در سفر اخیرش به عربستان تلاش کرده است تا این اختلاف ها را تاکتیکی قلمداد کند اما اختلاف ها به بحرانی شدن روابط آمریکا و عربستان منجر گردید. اما تنها خوبی این مساله برای عربستان این است که ریاض اکنون برای جبران نبود حمایت سابق آمریکا،

بیشتر به توانایی خود تکیه می‌کند و یا از راه تشکیل ائتلاف‌سازی تلاش می‌کند از فشار روسیه و نفوذ ایران در منطقه بکاهد.